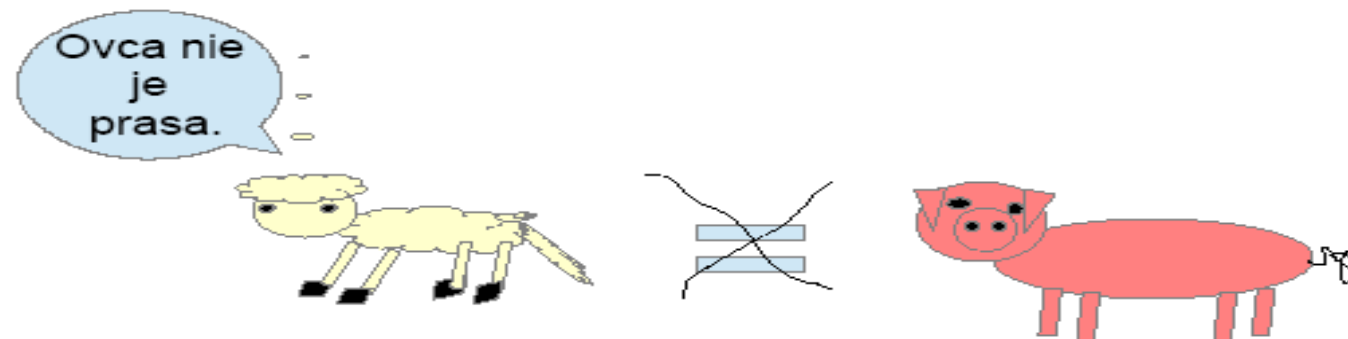

Chcem zdravé zviera 😊 - chov hobby prežúvavcov

Zuzana Besson 0911 267 161

Aj prežúvavce chované len pre radosť sú len prežúvavce a kamelidy aj keď oficiálne nie sú prežúvavce, tiež nie sú prasatá...

Treba nových chovateľov naučiť, ako vyzerá zdravé zviera

**Čokoľvek na konci leta chudšie/tučnejšie ako toto
Treba hľadať kde je problém**

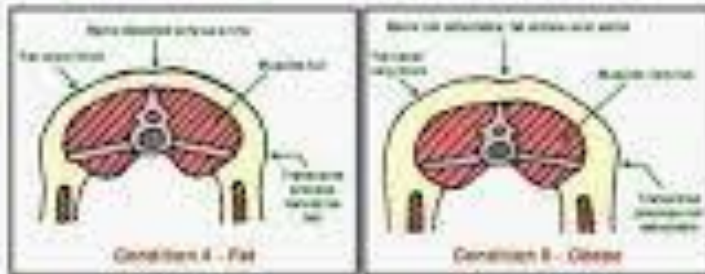
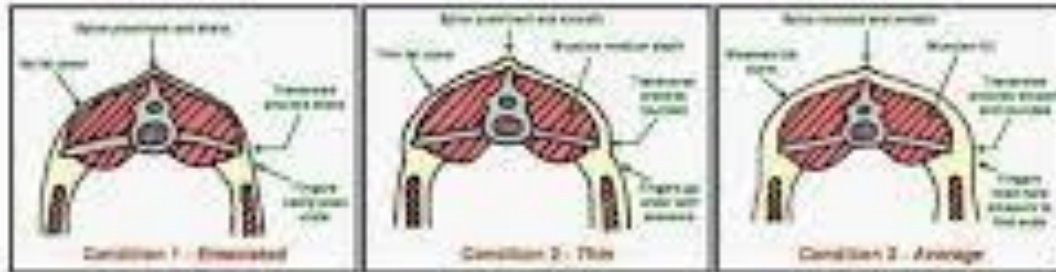
Zhoršený kondičný stav

- Nutné porovnať kondičný stav s KD
  - Mimo peripartálneho obdobia stačí len kvalitné lúčne seno + minerál s mikroprvkami
  - Kvalitné seno a do 300g jadra (15-17%NL) stačí aby zvieratá boli v dobrej kondícii až do okotenia, po vrchol laktácie
  - Vždy porovnať choré zviera so zbytkom stáda
  - BCS sa určuje pohmatom – chrbát, zadok, sternum
    - <2,5 chudá – „pilka“ na chrbte, bez svalov
    - >3,5 tučná – nehmatné kosti panvy

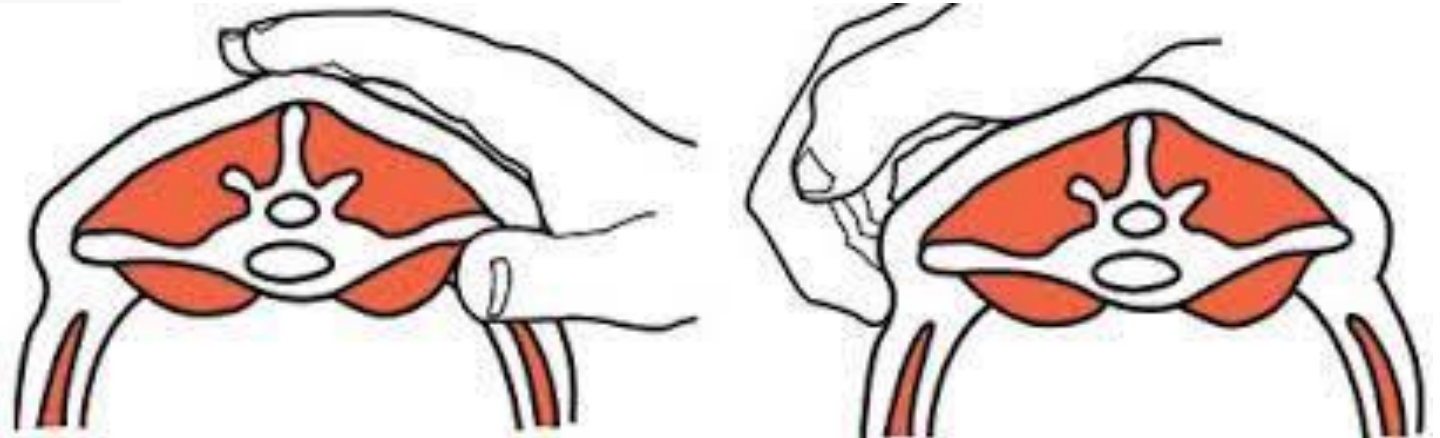

BCS

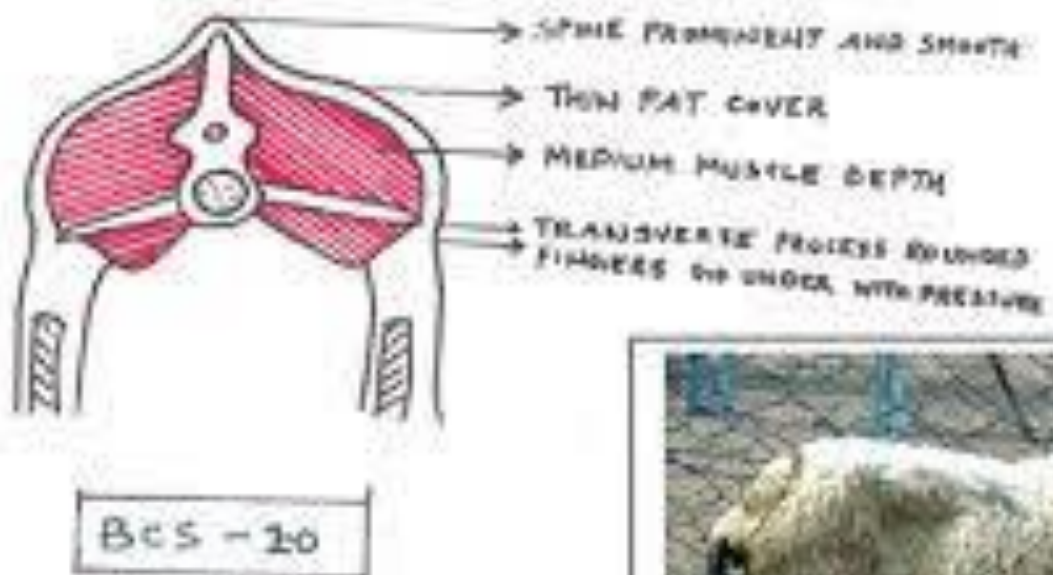
Body Condition Scores – Sheep/Goats

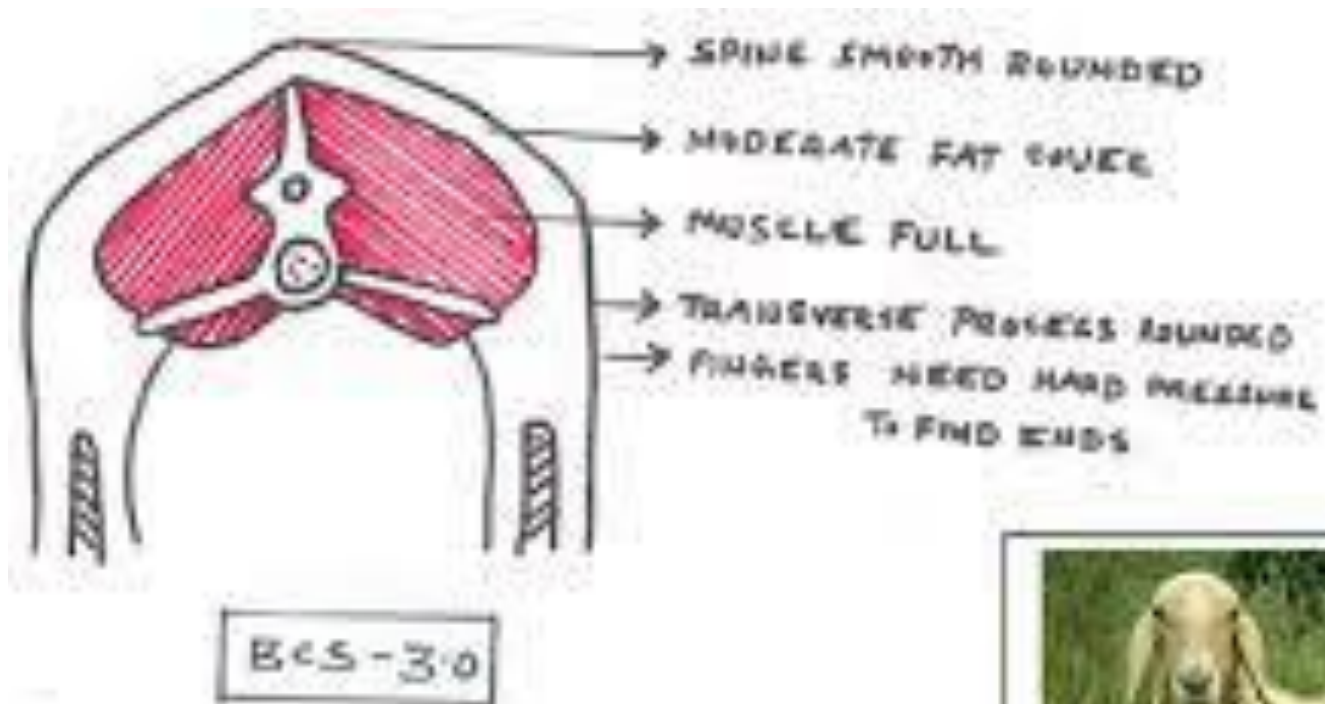
Adapted from 'Body Condition Scoring of Sheep' by J.H. Thompson and H. Meyer (Oregon State University)

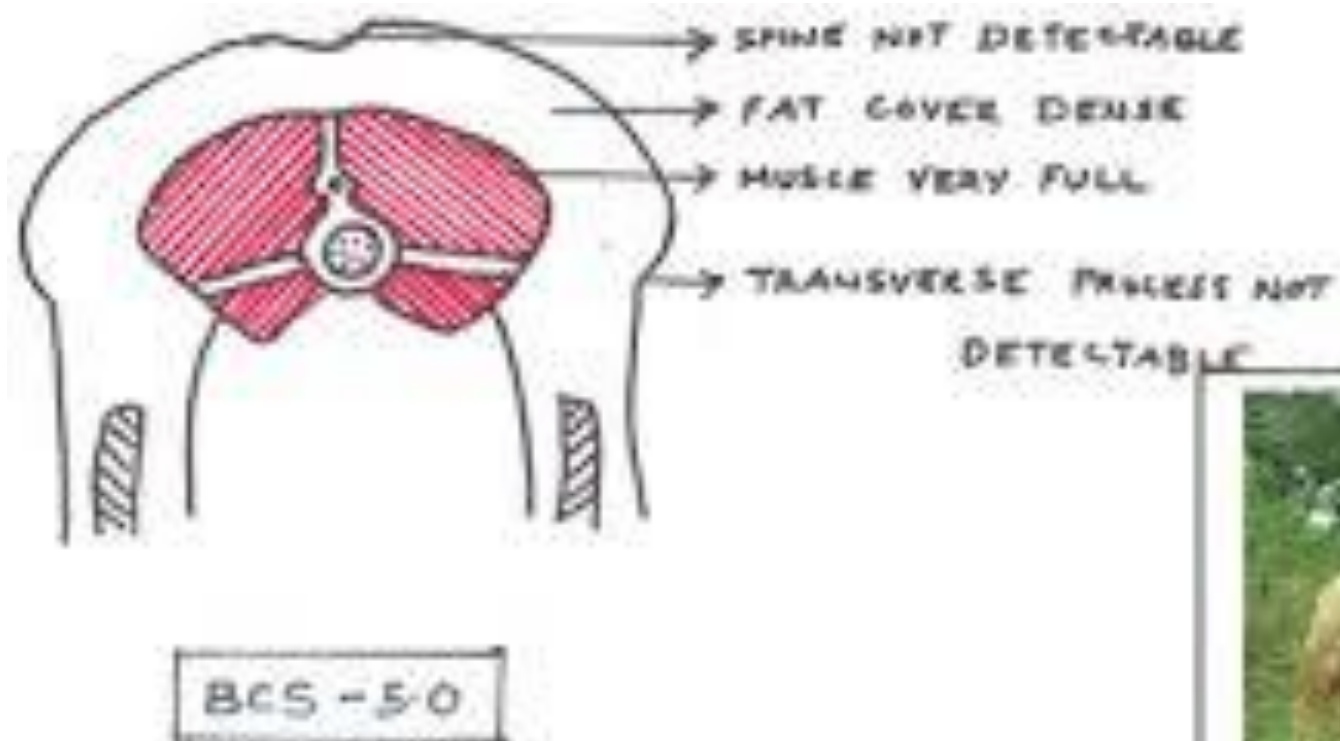
Chudá ovca

Toto chceme

Príliš tučná

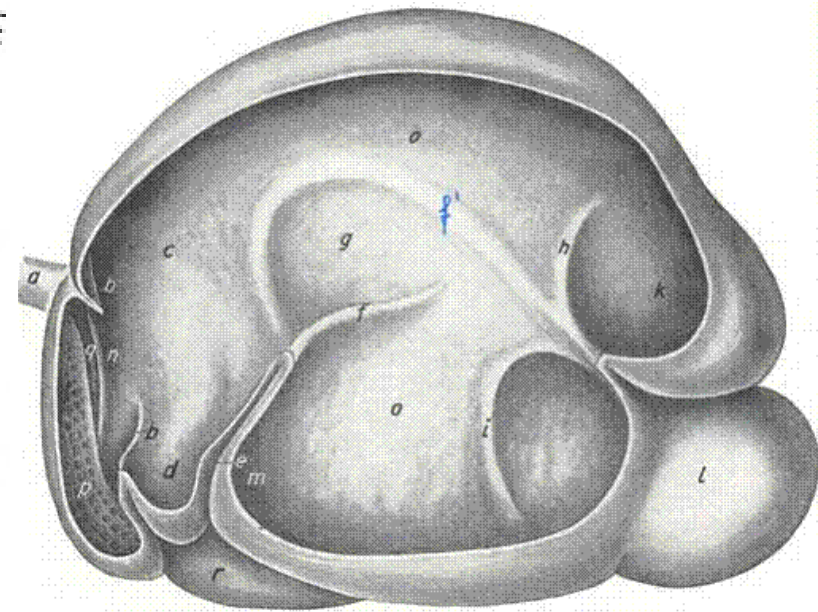
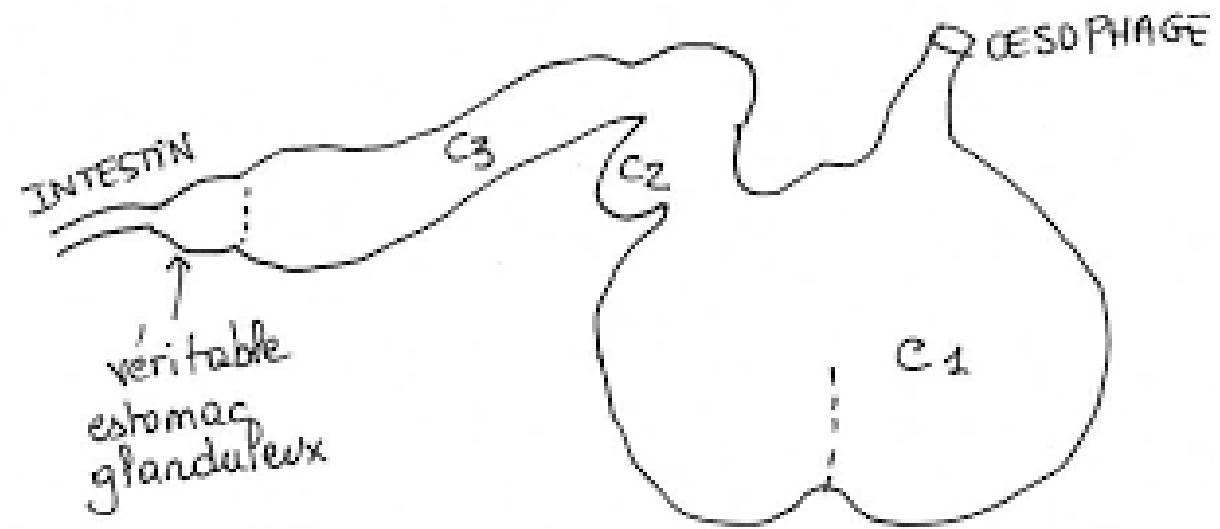
Neprekrmovat'

Predžalúdky kamelidov sú odlišné

- C1 a C2 zodpovedajú bachoru a knihe, ale nie sú tam papily
- C3 ako slez – chemické trávenie
- Motricita je iná: tekutá fáza zotrúva kratšie a tuhá dlhšie
- Aktivita prežúvania je slabá počas dňa
- Celulolytická aktivita mikroorganizmov je vyššia ako u kráv
  - Lepšie valorizujú aj ťažko stráviteľnú vlákninu
  - Valorizujú aj krmivá chudobné na dusík
  - Až 90% dusíka z močoviny v krvi je recyklovaná slinami a nie vylúčená obličkami
  - Dusík sa vstrebáva aj cez sliznicu C1

Kamelidy musíme krmiť odlišne

- Príjem sušiny je nižší: 1 – 1,5% živej váhy (o 30% nižší ako prežúvavce)
- Potreba vody vysoká ...a často zanedbávaná: 3- násobok prijatej sušiny = 3 – 8% živej váhy podľa produkčného obdobia
- Potreba energie sa dá odhadnúť podľa potrieb nízkoúžitkových oviec:
- v gravidite sa zvyšuje:
  - 1,3- krát v 8. mesiaci
  - 1,5- krát v 9. mesiaci
  - 2 – krát v 10. mesiaci
- Je to len extrapolácia výsledkov oviec, nemáme dost' údajov pre alpaky
- Dôležitý je vysoké percento vlákniny a málo škrobu

Aj produkcia srsti je produkcia

- Používa sa extrapolácia od mohérových oviec – šé kCal ME /kg srsti/deň

Dôležité je neprekrmovať bohatými krmivami

- Najčastejší problém z nesprávnej výživy u alpák - Clostrídie
  - Príliš veľa škrobu v KD – subklinická chronická acidóza
  - Príliš veľa dusíka

Clostrídie

- Stomatitída
- Ulcerácia medzi paznechtami
- Chronická hnačka
- úhyn

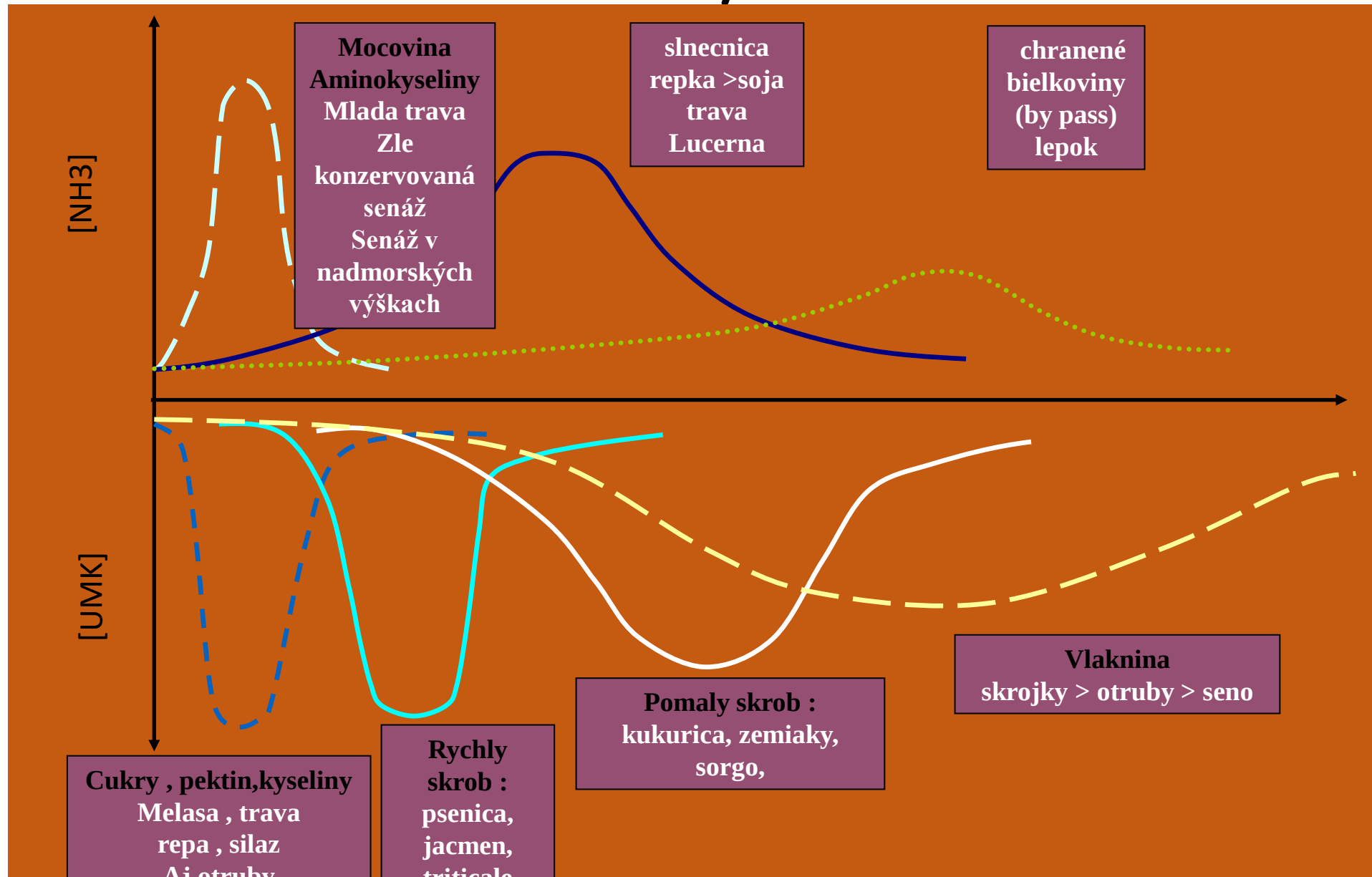
Terapia ☹️

- Antibiotiká pri stomatitíde sú na zváženie
- Úprava KD
- Tanín
- Vakcinácia stáda

NBVC Synchronizacia energia – dusik

Indicateurs Avancés de la Santé

nutna na rast mikroflory

Nutričné potreby oviec

- príjem sušiny
  - 1,3 – 1,9kg pred obahnením
  - do 2,5 kg po obahnení
- napájanie 3 – 3,5 l vody denne + produkcia mlieka
- Jadrové krmivo by malo obsahovať 1/3 obilnín, 1/3 bunkové steny (otruby, cukrovarské rezky) a 1/3 bielkovinovej zložky
- do 50% krvi lacaune stačí do 500 g denne, valaškám max. 300g
- Minerály – zasušené 10g/kus (liz) v laktácii 30g/kus – liz často nestačí...

Nutričné potreby oviec

- Od 3 - 4. mesiaca po obahnení, ak ovce chodia na pašu, nepotrebujú prídavok jadra...
- U nás sa kotia v apríli – 750 – 1000g jadra, priemerná produkcia 320l
- Jadro dostávajú od 15. februára, začne sa 150 d'ň, postupne sa stúpa
- Začiatok mája – idú na pašu – jadro klesá na 500g
- Jún/júl – bez jadra až do zasušenia (v dojárni do 100g denne, bez obilnín)
- ...a mnohé alpaky toho v hobby chovoch dostávajú viac

Zloženie nášho jadrového krmiva

- Všetko je merané na objem, nie na váhu, meriame to pri miešaní na vedrá:
  - Jačneň, ovos – 2
  - Výlisky ľan, konope, repka, tekvica – 2
  - Hrachové otruby – 1
  - Jačmenné plevy – 2
  - Sečka zo sena - 1
-
- Využitie odpadu je výhodné pre chovateľa a zdravé pre bachor

Kotenie apríl

Mesiac po okotení - máj

Zasušené ovce – november

Parazitózy kamelidov sú ako u prežúvavcov

Haemonchus contortus

- Rezistentný na Albendazol, fenbendazol aj ivermektín
- Eprecis (OL mlieko 0 dní) alebo konská pasta s moxidektínom (nemôžu sa dojiť, nemá OL, ale zahraničné prípravky pre ovce s moxidektínom majú OL 5 dní)

Manipulácia a vyšetrenie

- $T = 37,5 - 38,9$ až do 40°C
- Dobre znášajú zimu, v lete môže tepelný stres spôsobiť zdravotné a reprodukčné problémy
  - Strihanie
- Srdcová frekvencia = $60 - 90$ úderov/min
- Dychová frekvencia $10 - 30$ /min

Metabolické vyšetrenie

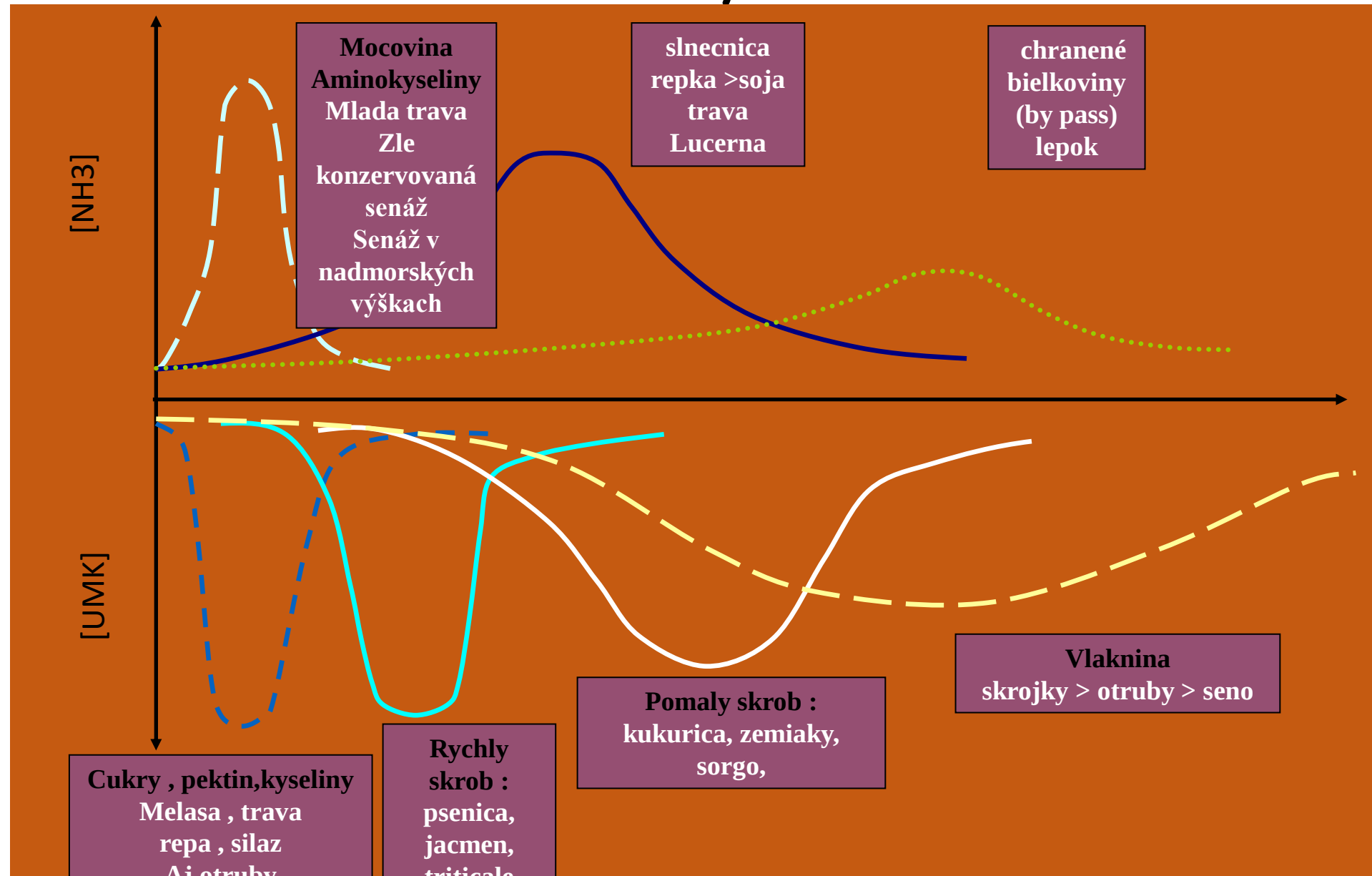
- Glykémia kamelidov je oveľa vyššia ako u prežúvavcov, blíži sa k monogastrom
  - Hyperglykémia pri manipulácii
  - Glukóza je z glukoneogenézy ako u ru
    - Prečo je vyššia, keď valorizujú menej bohaté krmivá a majú menej UMK?
    - Lepšia intestinálna absorpcia glukózy
    - Pomalé vylučovanie inzulínu
    - Mierna inzulíno – rezistencia
- !!! To všetko sú predispozície na rýchlu steatózu pečene!!!

Metabolizmus bielkovín

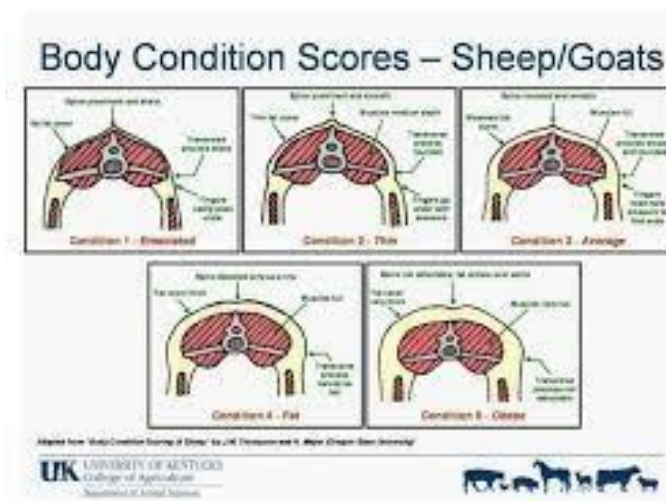
- Recyklácia dusíka slinami a sliznicou C1 znižuje potrebu N v KD
- ! Otrava nebielkovinovým dusíkom (močovinou) je pri kamelidoch ešte reálnejšia hrozba ako u preťúvavcov pri skrmovaní nevybilancovaných krmív bohatých na rýchlo sa uvoľňujúci dusík a s nedostatkom rýchlej energie!

Synchronizacia energia – dusik nutna na rast mikroflory

Ďakujem Vám za pozornosť